

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“).

Základným cieľom návrhu zákona je najmä upraviť pravidlá prístupu k právnej pomoci tak, aby táto bola dostupnejšou čo najširšiemu okruhu fyzických osôb, reagovať na aktuálnu zvýšenú potrebu riešenia situácie odídencov a súčasne reagovať aj na doterajšie poznatky z aplikačnej praxe a aktuálnu ekonomicko-sociálnu situáciu v Slovenskej republike. Okrem uvedeného má návrh zákona prispieť aj k odstráneniu administratívnej záťaže zamestnancov centra a k ich motivovaniu.

Navrhuje sa zvýšenie hranice materiálnej núdze pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, rozšírenie okruhu oprávnených osôb, zavedenie možnosti odpustiť poplatok za predbežnú konzultáciu a určenie maximálnej hornej hranice finančnej účasti oprávnenej osoby na poskytovaní právnej pomoci, čo bude mať za následok priblíženie bezplatnej právnej pomoci pre väčší objem ľudí, ktorí si v súčasnosti nemôžu dovoliť právnu pomoc. Okrem uvedeného sa navrhuje aj úprava, ktorá má za cieľ odstrániť administratívnu záťaž v rámci konania o poskytnutí právnej pomoci, uľahčiť komunikáciu s dotknutými subjektami, najmä s určenými advokátmi a mediátormi. Návrh zákona zvyšuje poplatok za predbežnú konzultáciu (vrátane predbežnej konzultácie vo veci osobného bankrotu) zo sumy 4,50 eur na sumu 6 eur a súčasne sa zavádza správny poplatok za spracovanie žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v konaní o oddlžení, pričom uvedená právna úprava reaguje na aktuálnu ekonomickú situáciu a rovnako tak na aplikačnú prax.

Účinnosť predkladaného návrhu zákona sa navrhuje 1. júla 2025, okrem ustanovení § 24j ods. 10 a 11, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2026, a to najmä s ohľadom na legisvakantnú dobu.

Návrh zákona predpokladá pozitívne a negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, sociálne vplyvy a vplyvy na služby verejnej správy pre občana, pozitívne vplyvy na informatizáciu spoločnosti a podnikateľské prostredie. Návrh zákona nezakladá vplyvy na životné prostredie a vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.